

Μονομελές Πρωτοδικείο Πειραιά: 810/96
Πηγή: Ε. Ν. Δ. 25/97 σελ. 157

Τραυματισμός ναυτικού που οφείλεται σε υπαιτιότητα (δόλο) άλλου ναυτικού, ο οποίος επιτέθηκε στον πρώτο θεωρώντας τον υπαίτιο της κλοπής των χρημάτων του. Ναυτεργατικό ατύχημα. Αποζημίωση κοινού δικαίου. Επιδίκαση εφάπαξ. Δικαστικό ένσημο.

Ευθύνη κοινού δικαίου για ναυτεργατικό ατύχημα. Σε περίπτωση δόλου του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου, είτε παράβασης ειδικών όρων ασφαλείας για τη ζωή και την υγεία των εργαζομένων που υποχρεούνται να λαμβάνουν οι εργοδότες.

Τραυματισμός ναυτικού που οφείλεται σε υπαιτιότητα (δόλο) άλλου ναυτικού, ο οποίος μπήκε στην καμπίνα του πρώτου κρατώντας μαχαίρι και του επιτέθηκε θεωρώντας τον υπαίτιο της κλοπής των χρημάτων του. ναυτεργατικό ατύχημα. Ευθύνη προστήσαντος πλοιοκτήτη για ατύχημα που οφείλεται σε δόλο προστηθέντος ναυτικού, κατά τις γενικές διατάξεις αδικοπραξιών.

Πλήρης αποζημίωση του κοινού δικαίου, συρρέει διαζευκτικά με ειδική αποζημίωση ν. 551 υπό την έννοια ότι η επιλογή της μίας αποκλείει κατ' άρθρο 306.1 ΑΚ την άσκηση της άλλης. Η επιλογή ασκείται και με την αγωγή.

Επιδίκαση εφάπαξ κεφαλαίου αποζημίωσης. Γίνεται για σπουδαίο λόγο συνιστάμενο σε επείγουσα ανάγκη του δικαιούχου για την αξιοποίηση αυτής και σε αφερεγγυότητα του υποχρέου. Δε χωρεί μεταρρύθμιση της τελεσίδικης απόφασης που επιδικάζει εφάπαξ κεφάλαιο όπως εκείνης που επιδικάζει χρηματικές δόσεις υπό όρους 334 ΚΠολΔ.

Πρωτοδίκης: ΖΑΜΠΕΤΑ ΣΤΡΑΤΑ

Δικηγόροι: Γ. Θεοχίδης, Γ. Παπαδόπουλος

Με την από 13-5-1995 κλήση του ενάγοντος νόμιμα φέρεται για συζήτηση η από 9-6-1994 και με αριθμό καταθέσεως 8523/ΕΡ - ΔΙ 807/15-6-1994 αγωγή του, μετά από την έκδοση της υπ' αριθμ 480-1995 εν μέρει οριστικής και εν μέρει παρεμπιπτούσας αποφάσεως του Δικαστηρίου αυτού, με την οποία διατάχθηκε η διεξαγωγή ιατρικής πραγματογνωμοσύνης.

Το αίτημα της εναγομένης περί αναβολής της συζητήσεως τη υποθέσεως προκειμένου να εξετάσει ο διορισθείς από αυτή τεχνικός σύμβουλος τον ενάγοντα είναι απορριπτέος ως μη νόμιμο.

Εκτός αυτού όπως είναι γνωστό στη διαδικασία των εργατικών διαφορών η διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης διατάσσεται από το Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 671 παρ. 3 του ΚΠολΔικ. Επομένως οι γενικές περί πραγματογνωμοσύνης κατά την τακτική διαδικασία, διατάξεις των άρθρων 384 επ. του ΚΠολΔικ. (περί διορισμού τεχνικών συμβούλων) δεν μπορούν να τύχουν συμπληρωματικής εφαρμογής, αφού μάλιστα είναι ασυμβίβαστες με την επιβαλλόμενη ταχύτητα εκδικάσεως των εργατικών διαφορών. Το Δικαστήριο απλώς θα σταθμίσει την επικαλούμενη άρνηση του ενάγοντος να προσέλθει προς εξέταση από τον διορισθέντα από την εναγομένη τεχνικό σύμβουλο. Π.Μ.

Τέλος δεν συντρέχει κατά την κρίση του Δικαστηρίου στην προκειμένη περίπτωση έτερος νόμιμος λόγος, για να διαταχθεί η διεξαγωγή νέας πραγματογνωμοσύνης, γι' αυτό και πρέπει ν' απορριφθεί το σχετικό αίτημα της εναγομένης .

Με το άρθρο 16 παρ. 1 έως 3 του Κωδ. νόμου 551, που ρυθμίζει την ευθύνη για αποζημίωση σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, ορίζονται κατά λέξη τα εξής: "Οι παθόντες εξ ατυχήματος του άρθρ 1, δυναμένου να αποδοθεί εις δόλον του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου, ως και τα αντ' αυτών κατά τις διατάξεις του άρθρο 6 δικαιούμενα πρόσωπα έχουν το εκλεκτικό δικαίωμα να ανησκώσι, είτε την εκ του παρόντος νόμου, είτε την εκ του κοινού αστικού δικαίου προσήκουσαν αυτοίς προς αποζημίωσιν αξίωσιν. Το αυτό ισχύει και δια την περίπτωσιν καθ' ήν το ατύχημα επήλθε εν εργασία ή εν επιχειρήσει, εν η δεν ετηρήθησαν οι διατάξεις ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας και ένεκα της μη τηρήσεως τούτων (παρ. 1). Η υπό των αυτών προσώπων αίτησις ή αποδοχή των κατά το άρθρο 7 οριζομένων εξόδων μόνον, ουδέποτε δύναται να ερμηνευθεί, ως δηλούσα επιλογήν της κατά την παρόντα νόμον αποζημιώσεως (παρ. 2). Εν περιπτώσει επιλογής της κατά τον παρόντα νόμον αποζημιώσεως τα αυτά πρόσωπα διατηρούσι την κατά το κοινόν αστικόν δικαίον προσήκουσα αυτοίς, αξίωσιν εναντίον του υπαιτίου του ατυχήματος προσώπου, εφ' όσον αυτό είναι διάφορον του κατά τον παρόντα νόμον προς αποζημίωσιν υποχρέου (παρ. 3, ολ. ΑΠ 1267/76 ΝοΒ 25, 895, ΑΠ 836/78 ΕΕΔ 38 σελ. 21 ΑΠ 461/79 ΕΕΔ 39, σελ. 13 ΑΠ 475/82 ΝοΒ 31 σελ. 204, ΑΠ 692/82 ΕΕΔ 41 σελ. 697. Εφ Αθ.2549/84 Ελ. Δικ. 25, 1382). Κατά τα άρθρα δε 1, 2 και 8 του ιδίου

νόμου, υπόχρεος για την καταβολή της παραπάνω αποζημιώσεως είναι κατ' αρχήν ο κύριος της επιχειρήσεως. Από τις διατάξεις αυτές, που έχουν εφαρμογή και στο πεδίο της ναυτικής εργασίας (άρθρο 66 εδ. β' του ΚΙΝΔ), συνάγεται ότι σε περίπτωση ατυχήματος, που οφείλεται σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων απ' αυτόν, η σε μη τήρηση διατάξεων, νόμων κλπ που καθορίζουν ειδικά τους όρους ασφαλείας των εργαζόμενων, οπότε το βίαιο συμβάν προσλαμβάνει συνάμα και χαρακτήρα αδικοπραξίας, στον παθόντα εργάτη ή υπάλληλο και σε περίπτωση θανάτου στη σύζυγο και σε ορισμένους συγγενείς του (άρθρο 6) παρέχονται έναντι του κυρίου της επιχειρήσεως δύο αξιώσεις διαφορετικού περιεχομένου, οι οποίες όμως συρρέουν διαζευκτικά, με την έννοια, ότι η επιλογή της μιας απ' αυτές, δηλ. είτε της αξιώσεως για την περιορισμένη (κατ' αποκοπή) αποζημίωση του κωδ. Ν. 551 (άρθρο 3) είτε εκείνης για την πλήρη αποζημίωση του κοινού δικαίου (άρθρα 298, 914, 922 και 928 έως 932 ΑΚ) αποκλείει την άσκηση της άλλης. Η επιλογή αυτή, ως μονομερής απευθυντέα δικαιοπραξία, συντελείται από τη στιγμή που η σχετική δήλωση του δικαιούχου έχει περιέλθει στον υπόχρεο κύριο της επιχειρήσεως, οπότε και επιφέρει αμετάκλητα τη διαπλαστική της ενέργεια (άρθρο 187 ΑΚ). Τούτο προκύπτει κατ' αναλογία και από το άρθρο 306 παρ. 1 του ΑΚ.

Διότι να μεν η διαζευκτική ενοχή, στην οποία αναφέρεται η διάταξη αυτή, διαφέρει από την διαζευκτική (ή εκλεκτική) συρροή αξιώσεων του άρθρου 16 ν. κ.δ. 551 (αφού στην πρώτη υπάρχει μόνο μία αξίωση με περισσότερες, διαζευκτικά οφειλόμενες παροχές, ενώ στη δεύτερη υπάρχουν περισσότερες αξιώσεις και μάλιστα πάντοτε κατ' επιλογή του δανειστή) αλλά και στις δύο περιπτώσεις η επιλογή έχει τον ίδιο χαρακτήρα και την ίδια δικαιοπρακτική δύναμη, γι' αυτό και ο κοινός νομοθετικός λόγος, δηλαδή η άρση της αβεβαιότητας και η αποσαφήνιση της έννομης σχέσης που απορρέει από το ίδιο ιστορικό γεγονός επιβάλλει το αμετάκλητο της επιλογής και στην περίπτωση της διαζευκτικής συρροής αξιώσεων. Επιβεβαίωση του κανόνα αυτού αποτελούν οι δύο εξαιρέσεις, που αναφέρονται στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 16 του κωδ. ν. 551 (Φίλιου Ενοχ. Δικ. - Ειδ. Μέρος παρ 59 Γ. Σελ. 747 Καρακατσάνη Εργ. Δικ. Εκδ. Β' Τόμ. 1ος σελ. 234, Στυλιανού Βλαστού, Ατομικό Εργατικό Δίκαιο εκδ. 1194 Τ.Β' σελ. 1246, 1248, Καποδίστριας Ερμ. ΑΚ άρθρ. 662 αριθμ. 61 Κυριάκος Αρβανίτης. Η επιλογή αποζημιώσεως κατά το άρθρο 16 του Ν. 551/1915 ΕΝΔ 12 σελ. 97 - 104 Ιωάννης Κοροτζής Ναυτικό Εργατικό Δίκαιο εκδ. 1990 σελ. 212-213 ΕΕΔ 48, σελ. 381, ΑΠ 1038/87 ΕΕΔ 47, σελ. 772, ΑΠ 606/74 ΝοΒ 23, 163, ΑΠ 19/1973 ΝοΒ 21, σελ. 726 Εφ. Αθ. 1468/1982 ΝοΒ 31 σελ. 697 Εφ. Πειρ. 74/1983 ΕΝΔ 11 σελ. 350).

Στην προκειμένη περίπτωση στην κρινόμενη αγωγή ιστορείται, ότι με σύμβαση ναυτικής εργασίας αορίστου χρόνου που καταρτίστηκε στον Πειραιά στις 8-11-1993, μεταξύ του ενάγοντος και της εναγομένης πλοιοκτήτριας του περιγραφόμενου στην αγωγή πλοίου ναυτολογήθηκε ο πρώτος (ενάγων), ως βοηθός μαγείρου, σύμφωνα με τους όρους της οικείας ΣΣΝΕ και τις αποδοχές που αυτή προέβλεπε, για την ειδικότητά του. Ότι στο πλοίο αυτό υπηρέτησε μέχρι την 12-2-1994, οπότε απολύθηκε στο λιμάνι Αυλών της Αλβανίας, λόγω επισυμβάντος στις 8-2-1994 εσκεμμένου τραυματισμού του από τον συνυπηρετούντα στο πλοίο ναύτη Κ.Π., κάτω από τις συνθήκες, που αναλυτικά εκτίθενται στην αγωγή. Τελικά ο ενάγων εκθέτει, ότι από τον τραυματισμό αυτό πάσχει από μεταδιασεισικό σύνδρομο μετά νευρωσικής εποικοδομήσεως, ασθένειες δηλαδή που θα του αφήσει μόνιμη μερική ανικανότητα της τάξεως του 50% δεδομένου ότι ο ανωτέρω ναυτικός του προκάλεσε πολλαπλές θλαστικές κακώσεις της κεφαλής του αυχένα και της οσφύος και τραύμα στον δεξιό αντίχειρα (τομή μήκους 3 εκατοστών, συρραφείσα) ζητεί, λοιπόν να υποχρεωθεί η εναγομένη να του καταβάλλει, σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινού δικαίου (αδικοπραξία), το ποσό των 56.324.364 δραχμών για μείωση του εισοδήματος του και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρι εξοφλήσεως, άλλων 7.404.108 δραχμών και 183.504 δρχ. Μηνιαίως από 8-2-1995, για 22 χρόνια αναπροσαρμοζόμενο κατά 15% ετησίως, άλλως επικουρικώς, να υποχρεωθεί η εναγομένη να του καταβάλλει, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 551/1915 το ποσόν των 9.095.257 δραχμών για μισθούς ασθένειας, αποζημίωση για πρόσκαιρη ολική και μόνιμη μερική ανικανότητα, έξοδα νοσηλείας και χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, μέχρι εξοφλήσεως., η δε απόφαση να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή.

Η ένδικη αγωγή αρμόδια εισάγεται για συζήτηση από το Δικαστήριο αυτό (άρθρ. 33, 22 και 25 παρ. 2 του ΚΠολΔ) κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών (άρθρ 82 του ΚΙΝΔ 663 του ΚΠολΔ) και είναι νόμιμη κατά την κυρία βάση της, αφού στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 53 επ., 60, 84 ΚΙΝΔ σε συνδυασμό με τις διατάξεις της ΣΣΕ πληρωμάτων Μεσο-ΚΙΝΔ 663 του ΚΠολΔ) και είναι νόμιμη κατά την κυρία βάση της, αφού στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 53 επ., 60 84 ΚΙΝΔ σε συνδυασμό με τις διατάξεις της ΣΣΕ πληρωμάτων Μεσογειακών Φορτηγών πλοίων, που ίσχυσε το έτος 1994 και κυρώθηκε με την ΥΠ 2324. 4/1/94 ΕΝ (ΦΕΚ Β 674/8-9-1994) των άρθρων 71.334, 330, 922, 297, 299, 914, 929, 931, 932, 346 ΑΚ, 16 παρ. 1 του ν. 551/1915, 907, 908 ΚΠολΔ. Το αγωγικό όμως

αίτημα περί προσαυξήσεως κατά 15% της αναφερομένης στο μέλλον αποζημιώσεως, ένεκα της αυξήσεως κατά το ποσοστό αυτό των αποδοχών του ενάγοντος, εν όψει του μέσου όρου αυξήσεως των δαπανών συντηρήσεως και διαβιώσεως δεν είναι νόμιμο, αφού κατά την επιδίκαση της αποζημιώσεως αυτής το Δικαστήριο κρίνει με βάση τις συνθήκες του χρόνου της αδικοπραξίας και δεν λαμβάνει υπ' όψη ούτε τιμάριθμο, ούτε την εξέλιξη των αποδοχών εξ' αιτίας βελτίωσης των οικονομικών συνθηκών σε περίπτωση δε που δε θα γίνει εφ' άπαξ επιδίκαση μπορεί να ζητηθεί αναπροσαρμογή της αποζημιώσεως με την μεταρρυθμιστική αγωγή του άρθρου 334 του ΚΠολΔ (Ολ ΑΠ 66/90 Ελ. Δικ. 32, 507).

Επίσης κατά την επικουρική βάση της για επιδίκαση της κατ' αποκοπή "αποζημιώσεως" του κωδ. ν. 551 η ένδικη αγωγή είναι απορριπτέα, ως νομική σκέψη της παρούσας. Ειδικότερα με την υποβολή της κυρίας αιτήσεως ο ενάγων επέλεξε αμετάκλητα την αξίωση αποζημιώσεως κατά το κοινό δίκαιο (βλ. Καποδίστρια Ερμ. ΑΚ άρθρ. 662 αριθμ. 61) έκτοτε δε η κατά το άρθρο 16 παρ. 1 του κωδ. ν. 551 διαζευκτικά συρρέουσα αξίωση για την ειδική αποζημίωση του νόμου αυτού έπαυσε να υπάρχει και συνεπώς, ούτε και υπό αίρεση μπορεί να ασκηθεί (πρβλ. Καυκά Ενοχ. Δικ. εκδ. Γ' άρθρο 540 σελ. 148, Εφ. Αθ. 1468/82 ΝοΒ 31 σελ. 697, Εφ. Πειρ. 74/83 ΕΝΔ 11 σελ. 350, αντιθ. Εφ. Πειρ. 272/89 ΕΝΔ 20 σελ. 225). Μετά από αυτά η αγωγή κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη, πρέπει να ερευνηθεί στη συνέχεια και από ουσιαστική άποψη, εφόσον για το παραδεκτό της συζητήσεως της καθ' ο μέρος αφορά το εργατικό ατύχημα δεν απαιτείται η καταβολή δικαστικού ενσήμου (βλ. σχ. ΑΠ 666/71 ΝοΒ 20, 219ΕΑ 11531/91 Ελ. Δικ. 34 σελ. 178, Εφ. Αθ. 5860/84 ΕΝΔ 13, 131, Εφ. Πειρ. 1066, 80 Πειρ. Νομ. 2 σελ. 608) κατά δε το μέρος της, που αφορά τους μισθούς ασθενείας έχει καταβληθεί το απαιτούμενο τέλος δικαστικού ενσήμου με τις ανάλογες προσαυξήσεις υπέρ τρίτων ταμείων (βλ.σχ. Τα υπ. Αριθμ. 2339612 αγωγόσημο, 337507 απόδειξη ΕΤΕ και 000154 απόδειξη ΤΠΔΠ).

Από την από 16-11-1995 έκθεση ιατρικής πραγματογνωμοσύνης του ιατρού ορθοπεδικού χειρουργού Α.Λ., ο οποίος διορίστηκε ως πραγματογνώμων με την παραπάνω 480/1995 απόφαση αυτού του Δικαστηρίου, όλα τα έγγραφα που οι διάδικοι προσκομίζουν με επίκληση τις ένορκες βεβαιώσεις 6322 έως 6324/16/1/95 ενώπιον της συμβολαιογράφου Πειραιώς Μ.Μ., που ελήφθησαν σύμφωνα με το άρθρο 671 παρ. 1 του ΚΠολΔ και προσκομίζονται από την εναγομένη, καθώς και από τις επί μέρους ομολογίες, που συνάγονται από τις προτάσεις των διαδίκων σχετικά με τη σύμβαση ναυτολογήσεως και τη διάρκεια αυτής, αποδείχθηκαν κατά την κρίση του Δικαστηρίου τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Με σύμβαση ναυτικής εργασίας αορίστου χρόνου, που καταρτίστηκε στον Πειραιά στις 8-11-1993 μεταξύ του ενάγοντος και της εναγομένης πλοιοκτήτριας του με Ελληνική σημαία (Μεσογειακού) δεξαμενόπλοιου "Β VII" τόννων νεκρού βάρους 2169 ο ενάγων προσλήφθηκε και στις 9-11-93 ναυτολογήθηκε στο εν λόγω πλοίο ως βοηθός μαγείρου με μηνιαίες αποδοχές, τις προβλεπόμενες από την οικεία Ελληνική ΣΣΝΕ. Με την ειδικότητα αυτή ο ενάγων εργάστηκε στο πλοίο συνεχώς μέχρι τις 12.2.1994, οπότε απολύθηκε στο λιμάνι της Αυλώνας Αλβανίας, λόγω του παρακάτω ατυχήματος που αυτός υπέστη κάτω από τις ακόλουθες περιστάσεις : Στις 8-2-1994 ο ναύτης Κ.Π., ο οποίος είχε απολέσει στις 5-2-1994 ο ναύτης Κ.Π. Ο οποίος είχε απολέσει στις 5-2-1994 τ χρηματικό ποσό των 100.000 δραχμών εισήλθε στην καμπίνα του (ενάγοντος) περί ώρα 02.00 κρατώντας μαχαίρι και επετέθη σ' αυτόν θεωρώντας των ως υπαίτιο της κλοπής των χρημάτων του. Από την επίθεση αυτή, που έγινε με πρόθεση του προστηθέντος της εναγομένης ναύτη ΚΠ, ο ενάγων υπέστη ξυλοδαρμό κυρίως στο κεφάλι και σε διάφορα άλλα μέλη του σώματος και θλαστικό τραύμα στο πρώτο δάκτυλο του δεξιού χεριού. Μετά από τον τραυματισμό του αυτό ο ενάγων μεταφέρθηκε αιμόφυρτο με μελανό το χρώμα του δέρματος και των βλεννογόνων στο νοσοκομείο της Αυλώνας της Αλβανίας, όπου σύμφωνα με την ιατροδικαστική έκθεση νοσηλεύθηκε με τη διάγνωση "κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, σύνδρομο κλονισμού (διάσεισης) με τα ακόλουθα συνοδευτικά : πονοκεφάλους, ζαλάδες, εμετούς, όνους δε διάφορα σημεία του σώματος, απώλεια μνήμης". Από την κλινική εξέταση στην Αυλώνα διαπιστώθηκαν πρόσωπο πρησμένο ιδιαίτερος στην περιοχή των ζυγωματικών και του προσώπου (λόγω των γρονθοκοπημάτων) ανώμαλες εκχυμώσεις βλεφάρων, εκδορές στα μάγουλα και σα περύγια της μύτης, καθώς επίσης και θλαστικό τραύμα στο πρώτο δάκτυλο του δεξιού χεριού συρραφέν. Στο νοσοκομείο της Αυλώνας νοσηλεύθηκε ο ενάγων επί τέσσερις ημέρες και εξήλθε με την διάγνωση, ότι φέρει κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, σύνδρομο κλονισμού, θλαστικό τραύμα στο πρώτο δάκτυλο του δεξιού χεριού συρραφέν. Αμέσως μετά ο ενάγων παραλήφθηκε από τους οικείους του και μεταφέρθηκε την 12-2-1994 στο Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων, οπό διαπιστώθηκαν πολλαπλές εκδορές σπλαχνικού κρανίου, λόγω ξυλοδαρμού, άλγος οσφυϊκής, αυχενικής μοίρας σπονδυλικής στήλης και τραύμα μεγάλου δακτύλου χειρός συρραφέν. Στη συνέχεια ο ενάγων μετά από το νοσοκομείο Ιωαννίνων, στο οποίο αρνήθηκε να εισαχθεί, εισήχθη επειγόντως την 14-2-1994 στη νευροχειρουργική κλινική του Γενικού Νοσοκομείου Νικαίας, λόγω μεταδιασειστικών ενοχλημάτων και παρέμεινε νοσηλεύόμενος μέχρι την 17-2-1994, οπότε και εξήλθε με την διάγνωση

"μεταδιασειστικά ενοχλήματα - αγχώδης ψύχωση" και οδηγίες για ιατρική παρακολούθηση καθώς και εικοσαήμερη αναρρωτική άδεια.

Την 22-4-1994 η Ανωτάτη Υγειονομική Επιτροπή Ναυτικού (ANYE), αφού εξήτασε τον ενάγοντα διαπίστωσε "μεταδιασειστικό σύνδρομο - αγχώδεις εκδηλώσεις" και τον έκριναν ανίκανο να εργάζεται, ως ναυτικό επί έξι μήνες. Την 19-7-1995 ο ενάγων έκανε ηλεκτρομυογράφημα από το οποίο προέκυψε, ότι αυτός πάσχει από έντονα μεταδιασειστικά φαινόμενα. Το Νοέμβριο του 1995 ο ιατρός πραγματογνώμονας Λ.Α., αφού εξήτασε τον ενάγοντα και μελέτησε τον φάκελλο με το ιατρικό ιστορικό του (ενάγοντος) απεφάνθη, ότι αυτός πάσχει από μεταδιασειστικό σύνδρομο μετά νευρωσικών εκδηλώσεων, που τον κατέστησαν ολικώς ανίκανο για εργασία επί ένα έτος από τον τραυματισμό του (8-2-94 -08-2-95) και τον καθιστούν μονίμως μερικώς ανίκανο κατά ποσοστό 50% για οποιαδήποτε εργασία κοινωνικά και οικονομικά ισοδύναμη με αυτή, που εκτελούσε μέχρι τον τραυματισμό του, από τα παραπάνω αποδεικτικά μέσα αποδεικνύεται, ότι η βαρεία σωματική βλάβη του ενάγοντος οφείλεται σε υπαιτιότητα (δόλο) του προστιθέντος από την εναγομένη και εργαζομένου στην υπηρεσία της ναυτικού Κ.Π., ο οποίος μπήκε στην καμπίνα του ενάγοντος κρατώντας μαχαίρι με σκοπό τουλάχιστον να τον τραυματίσει, όπως και έκανε.

Ο αγωγικός ισχυρισμός, ότι ο τραυματισμός του ενάγοντος οφείλεται εκτός των άλλων και στην αμέλεια του προστιθέντος από την εναγομένη Πλοιάρχου του πλοίου, ο οποίος, παρέβη ισχύοντα διατάγματα (άρθρ. 235 Β, 241 του Ν.Δ. 187/73) με το να μην διενεργήσει προανάκριση μετά από την καταγγελία της κλοπής είναι απορριπτέος, ως νομικά αβάσιμος, δεδομένου, ότι η παράλειψη αυτή του πλοιάρχου δεν τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με τον τραυματισμό του ενάγοντος, από τον ως άνω ναυτικό. Περαιτέρω αποδεικνύεται, ότι λόγω του τραυματισμού του και της συνακόλουθης ολικής ανικανότητας του ενάγοντα για εργασία επί ένα έτος από τον τραυματισμό του και της διαρκούς μερικής κατά ποσοστό 50% ανικανότητας του έκτοτε και εφεξής, μέχρι την κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων αποχώρησή του από το επάγγελμα του ναυτικού, ο τελευταίος έχασε το εισόδημα από την εργασία του κατά ποσοστό 100% επί ένα έτος από τον τραυματισμό του και έκτοτε και διαρκώς κατά ποσοστό 50% μέχρι το έτος 2016. Κατά συνέπεια η εναγομένη του οφείλει για την παραπάνω απώλεια του εισοδήματός του το οποίο θα κέρδιζε με πιθανότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων: α) το χρονικό διάστημα από 8-2-94 μέχρι 8-2-95 δραχμές 4.211.100 (δηλαδή 350.925 δρχ. Το μήνα και αναλυτικά βασικός μισθός 104.885 συν επίδομα Κυριακών 22% δρχ. 20977 + επίδομα δεξαμενοπλοίων 10% 10.488 + διορθωτικό επίδομα δρ. 195 + επίδομα κατωτέρου πληρώματος δρχ. 12.465 + υπερωριακή αμοιβή 117 ωρών μηνιαίως δρχ. 95.179 από τις οποίες ο ενάγων ζητεί 89.898, οι οποίες και θα υπολογισθούν + αντίτιμο της σε είδος παρεχομένης τροφής αποτιμωμένης σε δρχ. 48.000 από τις οποίες ο ενάγων ζητεί 47.880, οι οποίες και θα του υπολογισθούν + επίδομα αδείας από 8 ημερομίσθια το μήνα δρχ. 62.382 = 350.925 δρχ. Το μήνα X 12 μήνες = 4.211.100 δρχ.) β) Κατά το χρονικό διάστημα από 8-2-1995 έως 8-2-2016 θα κέρδιζε δρχ. 350.925 το μήνα επί ποσοστό 50% ίσον 175.462 δρχ. Το μήνα επί 12 μήνες ίσον 2.105.550 δρχ. Το χρόνο επί 22 χρόνια κατά τα οποία θα εργαζόταν κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, μέχρι να συνταξιοδοτηθεί και θα κέρδιζε τα ως άνω ποσά ίσον δρχ. 46.322.100

Η επιδίκαση του παραπάνω ποσού, πρέπει να γίνει εφ' άπαξ και όχι σε χρηματικές δόσεις μήνα, γιατί συντρέχει προς τούτο σπουδαίος λόγος που συνίσταται στην επείγουσα ανάγκη του ενάγοντος να αξιοποιήσει την αποζημίωση (ΑΠ 782/88 ΕΝΔ 17 σελ. 396) και στην αφερεγγυότητα της εναγομένης, η οποία ως μόνο εμφανές περιουσιακό στοιχείο έχει το ως άνω πλοίο "BVII" το οποίο υπόκειται στους γνωστούς κινδύνους της ναυσιπλοΐας και μπορεί ανά πάσα στιγμή να μεταβιβαστεί ακόμη και με απλό ιδιωτικό συμφωνητικό γι' αυτό και η καταβολή μηνιαίων δόσεων με μακρύ χρονικό διάστημα φαίνεται επισφαλής. Εξ' άλλου ο ενάγων λόγω του τραυματισμού του υπέστη και θα υφίσταται ψυχικούς και σωματικούς πόνους, εν όψει της ηλικίας του (43 ετών κατά το χρόνο του ατυχήματος) και της αναπηρίας του, που παραμένει και συνακόλουθα υπέστη ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας δικαιούται χρηματική ικανοποίηση δραχμών 1.000.000, ποσό, που μετά από στάθμιση των κατά νόμο στοιχείων (ΑΚ 932) κρίνεται εύλογο. Επομένως ο ενάγων δικαιούται συνολικά για τις παραπάνω αιτίες το ποσό των δραχμών 561.533.200 (4.211.100 + 46.322.100 + 1.000.000). Ύστερα από τα παραπάνω πρέπει, να γίνει εν μέρει δεκτή και ως βάσιμη κατ' ουσία, ως προς την κυρία βάση της η ένδικη αγωγή και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλλει στον ενάγοντα 51.533.200 δρχ. με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Όσον αφορά το αίτημα για κήρυξη της απόφασης προσωρινά εκτελεστής το δικαστήριο κρίνει, ότι η επιβράδυνση της εκτέλεσης μπορεί, να προκαλέσει σημαντική ζημιά στον ενάγοντα, ιδιαίτερα εξ αιτίας της φύσεως της επιδικαζόμενης απαιτήσεως και των άμεσων αναγκών του ενάγοντα προς συντήρηση του ιδίου και της οικογενείας του. Γι' αυτό το σχετικό αίτημα πρέπει να γίνει δεκτή κατά το ποσό των 5.000.000 δραχμών. Επίσης τα δικαστικά έξοδα της παρούσας θα επιβληθούν μειωμένα σε

βάρος της εναγομένης (άρθρο 178 παρ. 1 του ΚΠολΔ). Τέλος, πρέπει να αναφερθεί, ότι η ένδικη κλήση θεωρείται ότι δεν έχει ασκηθεί, ως προς την δευτέρα των καθ' ων, εφ' όσον με δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου του καλούντος η δίκη δεν εισάγεται ως προς αυτήν (άρθρ. 294, 295, 297 ΚΠολΔ)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Η ως άνω απόφαση ασχολήθηκε με το πρόβλημα της ευθύνης του «προστήσαντος» τον ναυτικό εργοδότη για αδικοπραξίες του «προσθηθέντος» ναυτικού επιχειρούμενος καθ' υπέρβαση ή κατάχρηση της «υπηρεσίας», δηλαδή των καθηκόντων ή της εξουσίας που έχει ανατεθεί από τον προστήσαντα (βλ. γενικά Μιχαηλίδου – Ναυάρου, Το Πρόβλημα της Ευθύνης του Προστήσαντος δια της κατά κατάχρησιν της Υπηρεσίας Προξενηθείσας Ζημίας, εις ΕΕΝ 23.801 επ). Νομίζουμε ότι η σχολιαζόμενη απόφαση δεν έδωσε τη σωστή λύση. Ειδικότερα:

1. σύμφωνα με το άρθρ. 16 παρ. 1 εδ. αν του κ.ν. 551, προκειμένου να γεννηθεί το εκλεκτικό δικαίωμα (δικαίωμα επιλογής) του παθόντος από ναυτεργατικό ατύχημα να ασκήσει την –κατά κανόνα υπέρτερη ποσοτικά- αξίωση αποζημιώσεως του κοινού αστικού δικαίου, πρέπει το ατύχημα να μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη «ή του υπ' αυτού προσθηθέντος προσώπου» (βλ. Κοροτζή, Ναυτικό Εργατικό Δίκαιο, 1990, παρ. 416 επ. Καρακατσάνη, Ατομικό Εργατικό Δίκαιο 2^η έκδ. σελ. 210 επ. Ολομ. ΑΠ 965/85 ΕΝΔ 14.73). Η διάταξη αυτή παρουσιάζει ανάγκη οριοθέτησεως ο αντίστοιχος με εκείνη που επιχειρήθηκε κατά την ερμηνεία της διατάξεως του άρθρ. 922 ΑΚ, στην οποία έμμεσα αλλά σαφώς – φρονούμε- παραπέμπει το άρθρ. 16 του κ.ν. 551. Η μόνη διαφορά μεταξύ των δύο διατάξεων (ΑΚ 922 και 16 παρ. 1 εδ. α κ.ν. 551) φαίνεται να εντοπίζεται στο βαθμό της υπαιτιότητας του προσθηθέντος, αφού το άρθρ. 16 παρ. 1 εδ. α κ.ν. 551 απαιτεί δόλο ενώ η ΑΚ 922 αρκείται σε αμέλεια. Κατά τα λοιπά ο ερμηνευτής της διατάξεως του άρθρ. 16 απρ. 1 εδ. α κ.ν. 551 οφείλει να ανατρέχει στο κοινό αστικό δίκαιο.
2. κατά την ερμηνεία της ΑΚ 922 η επικρατούσα γνώμη δέχεται ότι απαιτείται εκτός από την απλή ύπαρξη σχέσεως προσθήσεως (εξωτερικό γνώρισμα), η ύπαρξη των εσωτερικών γνωρισμάτων της σχέσεως εξαρτήσεως (μεταξύ του προστήσαντος και του προσθηθέντος και της συνδρομής αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της αδικοπραξίας του προσθηθέντος αφενός και της «υπηρεσίας» του, της ίδιας δηλαδή της σχέσεως της προσθήσεως αφετέρου (βλ. Μιχαηλίδου-Νουάρου, οπ.παρ. Ζέπου, Ειδ.Ενοχ.παρ. 31 11 σελ. 1213). Κατά παραλλήλου άποψη δεν είναι απαραίτητη η ύπαρξη σχέσεως εξαρτήσεως αλλά αρκεί η ανάμιξη του προσθηθέντος να εντάσσεται στο πεδίο δραστηριότητας του προστήσαντος, ο οποίος αντλεί ωφέλειες από αυτή (βλ. Σταθόπουλο εις Γεωργιάδη-Σταθόπουλου ΑΚ 922 αρ. 12.27 ε.π.). Η ίδια άποψη προτείνει, αντί του κατ' αυτήν ανεπαρκούς κριτηρίου του αιτιώδους συνδέσμου, να επιρρίπτονται στον προστήσαντα όλοι οι τυπικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τη δραστηριότητα την οποία ανέθεσεν στον προστήσαντα, αλλά μόνον αυτοί (Σταθόπουλος, οπ. παρ. αρ. 33 επ. αγόρευση αντις/λέως Α. τούση εις ΝοΒ 3.108).
3. έτσι και οι δύο παραπάνω απόψεις δέχονται την ανάγκη περιορισμού της ευθύνης του προστήσαντος στο αναγκαίο κατά τους κανόνες της λογικής και το σκοπό του νόμου μέτρο, ώστε να αποφεύγεται η υπερβολική διεύρυνση της ευθύνης του προστήσαντος για αλλότριες πράξεις και να μετατρέπεται ο – συνήθως οικονομικά ισχυρότερος προστήσας- σε «ασφαλιστή» ή εγγυητή έναντι των τρίτων για οποιαδήποτε ζημία θα επήρχετο σε αυτούς από οποιαδήποτε πράξη του προσθηθέντος. Οι αρχές αυτές έχουν γίνει δεκτές, με διάφορες παραλλαγές και στη νομολογία. Έτσι κρίθηκε ότι δεν προκύπτει ευθύνη του προστήσαντος όταν η ζημιολογία ενέργεια του προσθηθέντος είναι «άσχετος» ή «ξένη» με την υπηρεσία ή επιχειρείται κατά κατάχρηση υπηρεσίας με γνώση του ζημιωθέντος τρίτου (ΑΠ 810/54, ΝοΒ 3.178, 593/55, ΕΕΝ 23.31, 57/68 ΝοΒ 16.474). ότι απαιτείται στενός αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της πράξεως και της υπηρεσίας του προσθηθέντος με την έννοια ότι η ζημιολογία ενέργεια του προσθηθέντος δεν ήταν δυνατόν να υπάρξει άνευ της προσθήσεως (ΑΠ 1324/76 ΝοΒ 25.926, 691/78 ΝοΒ 26.525). ότι πρέπει ο προσθηθείς κατά την τέλεση της αδικού πράξεως να τελούσε υπό τις εντολές και οδηγίες του προστήσαντος (Α 11 1345/80 ΝοΒ 29.672, 220/78 ΝΒ 27,50 600/83 ΝοΒ 32.71), π.χ. ο εργολάβος δεν είναι καταρχήν προσθηθείς του εργοδότη, εκτός αν διαφύλαξε για τον εαυτό του τη διεύθυνση και την επίβλεψη του έργου (ΑΠ 302/80 ΝοΒ 28.17.23, 1554/80 ΝοΒ 29.883, 1893/84, ΝοΒ 33.1555 609/88 ΕλΔνη 30.303, 248/92 ΕλΔνη 34.1312 ΕφΑθ. 1604/87 ΕλΔνη 29.536)
4. τα πορίσματα της επιστήμης και της νομολογίας υπαγορεύουν ότι δεν πρέπει να επιρρίπτονται στον προστήσαντα τα καθαρώς προσωπικά ή ατομικά αδικήματα του προσθηθέντος, όπως π.χ. η κλοπή, η

θανάτωση ή ο τραυματισμός τρίτου ή και άλλου προστιθέντος για λόγους εκδικήσεως ή προς ιδιοτελές συμφέρον του προστήσαντος (βλ. Σταθόπουλο οπ. παρ. αρ. 34, Βαβούσκο εις Αρμ. 31.331 Μιχαηλίδη-Νουάρο, εις ΕΕΝ 23.809 και εις ΕρμΑκ 334 αρ. 40 επ. κατά το οποίο η «αυθιπόστατος αδικοπραξία» του προστηθέντος «οφειλόμενη εις ιδίους λόγους» διακόπτει τον απαιτούμενο αιτιώδη σύνδεσμο). Στις περιπτώσεις αυτές παρίσταται εντελώς αδικαιολόγητη, τόσο από πλευράς θετικού δικαίου όσο και νομοπολιτικά, η επέκταση της ευθύνης του προστήσαντος, αφού θα τον μετέβαλε πραγματικά σε «ασφαλιστή» του κοινού, δηλ. των συναλλασσομένων με ταυτόν αλλά και θα του επέβαλε εξιδιασμένα καθήκοντα επιμέλειας ως προς την επιλογή του προσώπου του προστηθέντος, π.χ. να ζητεί αντίγραφο ποινικού μητρώου για να προσλάβει κάποιον στην υπηρεσία του, πιστοποιητικά «καλής διαγωγής» κ.λπ. ανέφικτα στην πράξη και -εν πολλοίς- ατελέσφορα (βλ. παραδείγματα μη ευθύνης του προστήσαντος εις Μιχαηλίδου-Ναυάρου οπ. παρ. Βαβούσκου οπ. παρ. βλ. επίσης από τη νομολογία Μον.Πρωτ. Ιωάν. 77/88 ΕλΔνη 31.1619).

5. ευθεία εφαρμογή των ως άνω αρχών στο πεδίο του ναυτεργατικού ατυχήματος κατά παραπομπή της διατάξεως του άρθ. 16 κ.ν. 551 στο «κοινό αστικό δίκαιο», αναδεικνύει την εσφαλμένη κρίση της σχολιαζόμενης αποφάσεως. Κατά το ιστορικό της υποθέσεως επρόκειτο για «εσκεμμένο τραυματισμό» μέλους του πληρώματος από συνάδελφό του, οπλισμένο με μαχαίρι ο οποίος θεωρούσε τον παθόντα υπαίτιο κλοπής χρημάτων του, μέσα στην καμπίνα του παθόντος και σε ώρα αναπαύσεως. Επρόκειτο δηλαδή για αυστηρά προσωπικό αδίκημα του προστηθέντος, οφειλόμενο σε λόγους εκδικήσεως και αυτοδικίας, κάτω από περιστάσεις που δεν είχαν καμία απολύτως σχέση με την εργασία, τον τόπο και χρόνο παροχής της ή τα μέσα αυτής. Συνεπώς, είτε με εφαρμογή της (ευρύτερης) θεωρίας των «τυπικών κινδύνων» (παραπάνω από 2) ο τραυματισμός του παθόντος δεν ανήκε στη σφαίρα επιρροής του ναυτικού εργοδότη και δεν μπορούσε να επιρριφθεί σε αυτόν. Αντίθετη άποψη, όπως αυτή που ακολούθησε η σχολιαζόμενη απόφαση, θα καθιστούσε το πλοίο πεδίο επίλυσης προσωπικών διαφορών, άσχετων με την υπηρεσία και το ναυτικό εργοδότη (πλοιοκτήτη, εφοπλιστή) αλλά και τα ευθυνόμενα κατά το ν. 762/1978 πρόσωπα, ασφαλιστές του παθόντος, για σημαντικά χρηματικά ποσά. Εξάλλου, η άποψη αυτή θα ανέτρεπε το νομοθετικό πλαίσιο ευθύνης του κ.ν. 551 αφού θα καθιέρωνε οιονεί αντικειμενική ευθύνη του ναυτικού εργοδότη, με μόνη την απόδειξη του δόλου του προστηθέντος και με συνέπεια την επιδίκαση αποζημιώσεων του κοινού δικαίου, κατά τεκμήριο υπέρτερων των ορίων των άρθ. 1 και 3 του κ.ν. 551. Έτσι όμως θα επερχόταν ανεπίτρεπτη διεύρυνση της εργοδοτικής ευθύνης, κατά παράβαση του γράμματος και του πνεύματος του νόμου και όταν καθιερώνει αντικειμενική ευθύνη καθορίζει ταυτόχρονα και τα ποσοτικά όρια της αποζημιώσεως (βλ. Καρακατσάνη, οπ. παρ. σελ. 215, Ζέπου, Ειδ.Ενοχ. παρ. 34 11, σελ. 813).
6. υπό παρεμφερείς συνθήκες τη μη ευθύνη του ναυτικού εργοδότη είχε δεχθεί η νομολογία του Εφετείου Πειραιώς στις υπ' αριθ. 668/80 ΕΝΔ 9.372 και 330/84, ΕΝΔ 12.381 αποφάσεις τις οποίες δεν ακολούθησε η σχολιαζόμενη. Γενικότερα η παρούσα προβληματική είναι συναφής με την προβληματική της οριοθετήσεως του ναυτικού ατυχήματος «εξ αφορμής» της εργασίας, όπου γίνεται δεκτό ότι πρέπει να υπάρχει σχέση αιτίου και αποτελέσματος μεταξύ του ατυχήματος και της εργασίας, με την έννοια ότι λόγω της εργασίας, δημιουργήθηκαν οι αναγκαίες συνθήκες για την επέλευση του ατυχήματος (βλ. Καρακατσάνη οπ. παρ. Κοροτζή υπ. Παρ. ΑΠ 1078/85, ΕΝΔ 15.83 1404/86, ΕΝΔ 16523, 939/91, ΕλΔνη 33.1604, 1521/91 ενδ 19.485). Έτσι δεν μπορεί να θεωρηθεί παράδοξη η άποψη κατά την οποία σε περιπτώσεις αυτόνομου αδικήματος του προστηθέντος που αποδεδειγμένα οφείλεται σε προσωπικούς λόγους και είναι εμφανώς άσχετο με την υπηρεσία, δεν πρόκειται καν για εργατικό ατύχημα του κ.ν. 551 αφού δεν συντρέχουν οι συστατικοί του όροι αλλά για κοινή αδικοπραξία της οποίας την ευθύνη φέρει αποκλειστικά ο προστηθείς ναυτικός (πρβλ Α11 305/87, ΕΝΔ 16,56 όπου κρίθηκε ότι οι επί μη συνδρομής των όρων ναυτικού ατυχήματος συνέτρεχαν οι όροι της αδικοπραξίας του κοινού δικαίου). Ενδεχομένως λοιπόν ανάλογα με τις περιστάσεις να μη γεννιέται ευθύνη του ναυτικού εργοδότη όχι μόνο κατά το κοινό δίκαιο δυνάμει του άρθ. 16 παρ. 1 κ.ν. 551 αλλά ούτε κατά τον ίδιο του κ.ν. 551.

Τα τελικά συμπεράσματα είναι ότι 1) δεν αρκεί η απόδειξη της απλώς εξωτερικής σχέσεως της προστήσεως (ναυτικής εργασίας) και του δόλου του προστηθέντος ναυτικού για την κατάφαση της ευθύνης του ναυτικού εργοδότη από το άρθ. 16 παρ. 1 εδ. α του κ.ν. 551 και 2) αποκλείεται η κατάφαση της ευθύνης αυτής όταν πρόκειται για προσωπικά αδικήματα του προστηθέντος ναυτικού, μη συνδεόμενα αιτιώδως με την εργασία του ή μη ανήκοντα στους τυπικούς κινδύνους που πρέπει να φέρει ο ναυτικός εργοδότης από την επιχειρηματική του δράση.

